

Sygn. akt: I Ns 289/16

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Patrycja Pacholska-Stolarz
-----------------	--------------------------------

Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Sychowska
--------------	--------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2016 r. w Inowrocławiu na posiedzeniu jawnym

sprawy z wniosku **Instytutu (...) w K.**

z udziałem **(...) S.A. w K.**

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek,
2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 497,00 zł (czteryście dziewięćdziesiąt siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Patrycja Pacholska-Stolarz

UZASADNIENIE

Wnioskodawca - Instytut (...) w K., we wniosku z dnia 24 lutego 2016r., wniósł o ustanowienie służebności przesyłu obciążającej nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), położoną w K., gm. J., na rzecz uczestnika postępowania - (...) S.A. w K.. Treścią służebności według wnioskodawcy ma być znoszenie istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad tą nieruchomością urządzeń przesyłowych, tj. linii elektroenergetycznej 220Kv relacji J.-P. oraz słupów energetycznych, oraz prawo swobodnego dostępu i dojazdu do tej linii w celu dokonywania jej bieżących konserwacji, eksploatacji, modernizacji i napraw, służebność polegać miała również na ograniczeniu prawa właściciela nieruchomości obciążonej do korzystania z niej w strefie ochronnej, to jest obszarze wyznaczonym po obu stronach linii, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w której to strefie nie będzie podejmowana działalność mogąca mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłową eksploatację i ewentualną naprawę sieci energetycznej. Wniósł również o zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności, płatnego jednorazowo w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie. Wnioskodawca złożył również wniosek o zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu, według norm przepisanych.

Jako uzasadnienie wniosku wnioskodawca wskazał, że jest właścicielem nieruchomości objętej wnioskiem, na której została posadowiona linia energetyczna stanowiąca własność uczestnika postępowania. Podniósł, że pismem z dnia 12 listopada 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy zwrócił się do uczestnika z wezwaniem do zawarcia umowy ustanowienia służebności przesyłu oraz zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z gruntu w latach ubiegłych. Strony nie doszły do porozumienia. Wnioskodawca wywodził, że znajdująca się na przedmiotowej nieruchomości infrastruktura elektroenergetyczna nie pozwala na zagospodarowanie gruntu zgodnie z jego przeznaczeniem i powoduje znaczne ograniczenia w strefach ochronnych sieci przesyłowych. Stwierdził również, że przedmiotowa infrastruktura funkcjonuje przez cały czas od momentu jej wybudowania. (k. 3-8)

Uczestnik postępowania (...) S.A. w K. złożył odpowiedź na wniosek, w której wniósł o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od wnioskodawców kosztów postępowania według norm przepisanych. Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu urządzeń przesyłowych linii elektroenergetycznych o napięciu 220 kV relacji J.-P. t.1 nieruchomości wnioskodawcy położonej w miejscowości K. gm. J. objętej księgą wieczystą (...), na rzecz uczestnika.

Zarzut zasiedzenia uczestnik uzasadniał treścią art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c.. Wskazywał, że przedmiotowa linia elektroenergetyczna wybudowana została w 1958 roku przez Zakład (...) w G., co poprzedzone zostało uzyskaniem stosownych pozwoleń i zezwoleń związanych z koniecznością prowadzenia procesu inwestycyjnego. Najpóźniej z dniem 01 stycznia 1959r. linia została podłączona pod napięcie, w związku z czym termin zasiedzenia służebności przesyłu o treści odpowiadającej służebności gruntowej upłynął najpóźniej z końcem 1988 roku. Jednocześnie uczestnik wskazał, że przy obliczaniu okresów zasiedzenia należy uwzględnić przepisy wprowadzające Kodeks Cywilny z dnia 23 kwietnia 1964r., na gruncie których termin zasiedzenia dobrej wierze upłynął z dniem 31 grudnia 1974 zaś w złej wierze z dniem 31 grudnia 1984r. Powołując się na szczegółowo wskazane w treści odpowiedzi na wniosek decyzje administracyjne, akty notarialne i orzeczenia sądów uczestnik wywodził, że jego poprzednicy prawni dołożyli należytej staranności w celu zapewnienia Zakładom (...) nie tylko prawa po wybudowaniu przedmiotowej linii energetycznej ale również zapewnienia prawa wejścia na nieruchomości wnioskodawcy celem prowadzenia konserwacji linii.

Na rozprawie w dniu 30 czerwca 2016r. pełnomocnik wnioskodawcy zmodyfikował wniosek wnosząc o ustanowienie służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego. Kwestionował również zarzut zasiedzenia, podnosząc, że w sytuacji kiedy ten sam podmiot tj. Skarb Państwa był właścicielem nieruchomości jak również przedsiębiorstwa przesyłowego nie zaczął biec termin zasiedzenia, który najwcześniej biegnie od 30 października 1991r.

Uczestnik w dalszym ciągu wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Wnioskodawca - Instytut (...) w K. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w miejscowości K., gmina J., dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa.

/dowód: odpis z księgi wieczystej KW nr (...), k. 18-27 akt/

Przez tę nieruchomość biegnie linia elektroenergetyczna 220kV relacji J.-P. t.1 stanowiąca własność uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w K..

Linia ta została wybudowana i oddana do użytku w 1958r., przedmiotowy odcinek linii należał do zasobów Zakładu (...) w B., który w dniu 31 maja 1994r. przekazał linię do majątku uczestnika postępowania.

/bezsporne, protokoły zdawczo-odbiorcze linii z czerwca 1993r. i 2 sierpnia 1993r., k. 89-110, akt notarialny z 31.05.1994r. k.129-134, załącznik do aktu notarialnego k. 138/

Sąd zważył, co następuje:

Wnioskodawca, będący użytkownikiem wieczystym nieruchomości, w ostatecznie sprecyzowanym wniosku wniósł o ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego. Wnioskodawca jest państwową osobą prawną, natomiast właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa. Uczestnik postępowania jest natomiast następcą prawnym podmiotu, który wybudował linię.

Zgodnie z art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. (tj. urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne) prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Przed przystąpieniem do oceny merytorycznej zasadności wniosku, Sąd zobligowany jest do dokonania oceny, czy stronie występującej z określonym żądaniem przysługuje uprawnienie (legitymacja) do dochodzenia tego żądania na drodze postępowania cywilnego.

W myśl art. 305² § 2 k.c. jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. W ocenie Sądu analiza art. 305² § 2 k.c. prowadzi do wniosku, że przepis ten przyznaje roszczenie o ustanowienie służebności wyłącznie właścicielowi nieruchomości, a nie jej użytkownikowi wieczystemu.

Dokonując, na gruncie przedmiotowej sprawy, oceny czy wnioskodawcy przysługuje uprawnienie do domagania się ustanowienia służebności przesyłu, Sąd posiłkował się orzecznictwem sądowym.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r. III CSK 174/13 (publ. LEX nr 1472279) użytkowanie wieczyste ma charakter czasowy, natomiast służebność przesyłu ma zapewnić przedsiębiorcy stabilny tytuł do korzystania z urządzeń, o jakich jest mowa w art. 49 § 1 k.c. Z orzeczenia Sądu Najwyższego wynika, że utrwalonego w doktrynie i w orzecznictwie poglądu, że prawo użytkowania wieczystego może zostać obciążone służebnością gruntową, nie można odnosić w drodze analogii do służebności przesyłu, gdyż ta może obciążać tylko prawo własności nieruchomości i wynagrodzenie za jej ustanowienie należy się właścicielowi nieruchomości a nie użytkownikowi wieczystemu. Sąd najwyższy wskazał, że co służebność przesyłu ma obciążać nieruchomość, a nie ustanowione na niej prawo użytkowania wieczystego. Przedsiębiorcy korzystającemu z urządzeń przesyłowych przysługuje roszczenie o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem w stosunku do właściciela nieruchomości (art. 305¹ § 1 k.c.) jak również to właściciel nieruchomości może też żądać od przedsiębiorcy wynagrodzenia za ustanowienie służebności (art. 305² § 1 k.c.).

Sąd Najwyższy wskazał, że relacje między ustanowioną na nieruchomości służebnością gruntową a innymi ograniczonymi prawami rzeczowymi, które powstały na niej wcześniej lub mogą powstać później, muszą być oceniane według reguł ustalonych w art. 249 i 250 k.c. Obciążenie służebnością gruntową użytkowania wieczystego w warunkach, gdy prawem tym mogłaby być obciążona sama nieruchomość utrudnia oznaczenie reguł pierwszeństwa wykonywania ograniczonych praw rzeczowych obciążających nieruchomość w relacji do ograniczonego prawa rzeczowego obciążającego ustanowione na niej użytkowanie wieczyste. Ponadto ustanowienie służebności gruntowej z obciążeniem użytkowania wieczystego nie gwarantuje tej służebności takiej samej trwałości, jaką cechuje się służebność ustanowiona na nieruchomości. Służebność ustanowiona na użytkowaniu wieczystym gaśnie bowiem wraz z wygaśnięciem tego prawa, niezależnie od innych sytuacji, w których także wystąpi ten skutek ze względu na odpowiednie zastosowanie przepisów o wygaśnięciu służebności gruntowej ustanowionej na nieruchomości. Mogłyby zatem powstać znaczne wątpliwości co do statusu służebności po wygaśnięciu takiego prawa, a służebność przesyłu powinna istnieć, dopóki istnieje przedsiębiorca przesyłowy. Użytkownik wieczysty może natomiast dochodzić swoich

roszczeń, związanych ze zmniejszoną użytecznością gruntu, w ten sposób, że będzie żądał zmniejszenia wysokości opłaty rocznej w związku z niższą wartością nieruchomości.

Również Sąd Okręgowy w Lublinie w postanowieniu z dnia 30 grudnia 2014r., sygn. akt II Ca 852/14, publ. Lex 1852454, wydanym w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu, w postanowieniu oddalającym apelację od postanowienia oddalającego wnioszek, stwierdził wyraźnie, że przepisy art. 305¹ k.c. i nast. nie przewidują możliwości obciążenia służebnością przesyłu prawa użytkowania wieczystego.

Ponadto Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie w uzasadnieniu postanowienia z dnia 9 października 2014r., sygn. akt IV Ca 80/14 (publ. na Portalu Orzeczeń S. Powszechnych) uznał, że użytkownik wieczysty nie ma legitymacji do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości obciążonej użytkowaniem wieczystym. Nie jest bowiem uprawniony do domagania się obciążenia nieprzysługującego mu prawa własności, ani przysługującego mu prawa użytkowania wieczystego.

Konsekwencją dokonanej przez Sąd w przedmiotowej sprawie oceny dotyczącej braku przysługiwania wnioskodawcy, jako użytkownikowi wieczystemu roszczenia o ustanowienie służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego było oddalenie wniosku.

Wyłącznie na marginesie powyższych stwierdzeń wskazać należy, że w przypadku dokonania przez Sąd odmiennej oceny w kwestii przysługiwania wnioskodawcy roszczenia o ustanowienie służebności przesyłu uznać należałoby za zasadny zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, co skutkowałoby również oddaleniem wniosku.

W dacie posadowienia linii energetycznych na nieruchomości objętej wnioskiem jej właścicielem był Skarb Państwa, który był również właścicielem linii energetycznej, a jej budowa i oddanie do użytku zostały poprzedzone uzyskaniem stosowanych zezwoleń, czego wnioskodawca nie kwestionował. Między stronami nie było sporu co do tego, że linia wybudowana została w 1958r. i oddana do użytku z początkiem 1959r. Spór nie dotyczył daty wybudowania linii, a jedynie początkowej daty biegu terminu zasiedzenia. Sporne urządzenia powstały w czasie obowiązywania ustawy z dnia 28 czerwca 1950r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz.U. 1954, Nr 32, poz. 135). Ustawa ta zobowiązywała właścicieli nieruchomości, na których dokonywane były prace budowlane do umożliwienia wstępu na ich teren osobom upoważnionym. Właściciel nieruchomości nie musiał zatem wyrażać zgody na przeprowadzane prace.

Dobra wiara po stronie uczestnika również nie była kwestionowana. Uprawnienia właścicielskie do przedmiotowych urządzeń przesyłowych zostały przeniesione na podmiot odrębny od Skarbu Państwa w 1994r. Rok wcześniej, tj. w 1993r. utworzono jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – (...) S.A. w W.. Natomiast w dniu 31 maja 1994r. dokonano podwyższenia kapitału akcyjnego tej spółki przez przekazanie m.in. przedmiotowej linii energetycznej aportem do spółki będącej uczestnikiem postępowania. W tym miejscu należy poczynić spostrzeżenie, że wbrew twierdzeniom uczestnika przekazania przedmiotowego odcinka linii dokonał Zakład (...) a nie Zakład (...). W dacie tego przekazania nieruchomość objęta wnioskiem była już oddana w użytkowanie wieczyste wnioskodawcy. Od tej daty można zdaniem Sądu upatrywać ewentualnego początku biegu terminu zasiedzenia służebności.

W uchwale z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 (Lex nr 458125), w której Sąd Najwyższy uznał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Sąd Najwyższy zauważył, że tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, także bezprzedmiotowe jest oznaczenie "nieruchomości władnącej". Do zasiedzenia służebności stosuje się odpowiednio przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie, tj. w szczególności art. 172 k.c. określający terminy zasiedzenia własności nieruchomości. Termin zasiedzenia w dobrej wierze wynosi, zgodnie z art. 172 k.c. 20 lat i upłynął przed datą złożenia wniosku – najpóźniej z dniem 31 maja 2014r.

W punkcie 2 postanowienia na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. Sąd orzekł o kosztach postępowania, obciążając nimi w całości wnioskodawcę. Na koszty postępowania poniesione przez uczestnika składały się wyłącznie koszty zastępstwa sprawowanego przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, których wysokość ustalono na podstawie § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015, poz. 1804).

SSR Patrycja Pacholska-Stolarz